

2010-11-29

Dnr 43–2010:1 367

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Hällestad skola och Grygöl skola
i Finspångs kommun

Rektorn vid Hällestad rektorsområde.
Tingshusvägen 9
610 12 Hällestad

Finspångs kommun
Bergslagsvägen 13-15
612 80 Finspång

Tillsyn i Hällestad rektorsområde

Förskoleklass och grundskola årkurs 1–6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolorna, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heläckande bild av tillståndet i skolorna.

I Hällestad skola kan Skolinspektionen konstatera att det finns behov av att förbättra möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. Värt att notera är att när andelen elever som nått kravnivån för nationella ämnesproven i svenska år 2007 var låg har rektorn analyserat resultaten och gjort satsningar som lett till förbättrade resultat i ämnet. Även 2009 års låga resultat på nationella ämnesprov i matematik har föranlett kompetenshöjande åtgärder från rektors sida. Det är samtidigt viktigt att analys sker i samtliga ämnen och att åtgärder vidtas så att alla elever ges möjlighet att nå målen i alla ämnen.

När det gäller Grytgöl skolas låga resultat på nationella ämnesprov och måluppfyllelsen årskurs 5 i engelska år 2009 måste rektor analysera varför detta låga resultat uppstår och inte avstå från att analysera resultaten med hänvisning till att det är ett litet urval av elever. Av rektorsintervjun framgår att lärare och rektor på skolan genomför utvärderingar för att förändra och förbättra undervisningen. Skolinspektionen bedömer ändå att skolans insatser måste öka för att den enskilde eleven ska nå målen. Rektor bör därför intensifiera och säkerställa att arbetet bedrivs så att alla elever varje år får möjlighet att nå målen i alla ämnen.

Övergripande dokument som utformningen av planer mot kränkande behandling och de dokument som gäller elevens utveckling och stöd; det vill säga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen och åtgärdsprogram måste förbättras. Dessa dokument behöver utvecklas på båda skolorna i rektorsområdet, men mer specifikt på Grytgöl skola

där dokumenten är allt för kortfattade. Skolinspektionen noterar att rektor och skolorna påbörjat ett arbete för att förbättra dessa dokument och vill understryka vikten av att detta arbete intensifieras för att säkerställa en jämn och hög kvalitet på rektorsområdets arbete.

Grytgöls skola har en lokal styrelse med föräldramajoritet. Om beslut fattas om att inrätta lokala styrelser i skolorna måste beslut om detta anmälas till Statens skolverk. Se vidare kommunbeslutet

Av verksamhetsbesök och elevsamtal framgår att eleverna trivs i rektorsområdet och skolorna utgör trygga studiemiljöer. Rektorn leder ett aktivt värdegrundsarbete på de två skolorna och det finns en medvetenhet om betydelsen av trygghet för elevernas studieresultat.

Skolinspektionens beslut

Hällestad skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Hällestad skola identifierat följande brister.

- Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Individuella utvecklingsplaner utarbetas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Grytgöl skola

Skolinspektionen har under tillsynen av Grytgöl skola identifierat följande brister.

- Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Individuella utvecklingsplaner utarbetas inte enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brist/brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Finspångs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Finspångs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Anders Kennberg, Christina Aro Östgren och Johan Nilsson.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Johan Dietrichson
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Bedömningar och motiveringar, Hällestad skola
Bilaga 3	Bedömningar och motiveringar, Grytgöl skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Finspångs kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Hällestad skola och Grytgöls skola den 6 oktober. Rektorsområdet får efter besöken ett beslut där bedömningar som rör de granskade skolorna redovisas.

Hällestads rektorsområdes skolor granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolornas ledningsfunktion och de rutiner som skolorna ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hällestads rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket då rektor intervjuades och rundvandring med elever genomfördes. I underlaget ingår också en av Skolinspektionen genomförd elevenkät som genomfördes våren 2010. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Beskrivning av rektorsområdet

Hällestad och Grytgöl skola ingår i Hällestads rektorsområde och har en gemensam rektor. I rektorns ansvarsområde ingår också förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som inspekteras på kommunövergripande nivå och som beskrivs och bedöms i särskilda verksamhetsrapporter. Rektor är ansvarig för två skolor, tre förskolor, två fritidshem och nio dagbarnvårdare. I enheterna finns tillsammans ca 315 barn och elever samt ca 55 personal.

Rektorsområdets administration och rektorsexpedition är belägen i Hällestads skola.

Beskrivning av Hällestad skola

Tabell 1.: Antal elever på Hällestad skola

Hällestad skola	Antal elever
Förskoleklass	19
Grundskola	133

Källa: Skolans egna uppgifter 5 oktober 2010

Hällestad skola är belägen i nära anslutning till Hällestad tätort. Skolan är byggd under 1970-talet.

Skolans lärare är organiserade i tre grupper, som ansvarar för varsin åldersintegrerad-grupp av elever, en för förskoleklass till årskurs 2, en för årskurs 3 till 4 och en grupp för årskurs 5 till 6. Skolans lärare arbetar även i två arbetslag, förskoleklass till årskurs 6 för att genom samverkan i olika aktiviteter skapa kontinuitet för eleverna.

Beskrivning av Grytgöl skola

Tabell 2.: Antal elever på Grytgöl skola

Grytgöl skola	Antal elever
Förskoleklass	5
Grundskola	50

Källa: Skolans egna uppgifter 5 oktober 2010

Grytgöl skola är belägen i tätorten Grytgöl och skolan är byggd under tidigt 1900-tal.

Skolan är organiserad i ett arbetslag och i arbetslaget arbetar lärarna för att skapa kontinuitet för eleverna i förskoleklass till årskurs 6 genom att samverkan sker i olika aktiviteter.

Grytgöl skola har en lokal styrelse med föräldramajoritet.

Bedömningar och motiveringar, Hällestad skola

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper

Motivering:

Skolan redovisar en sammanställning av kunskapsresultat för år 2009 gällande årskurs 5 i alla ämnen utom i ämnet samhällskunskap. Skolinspektionen understryker att det är väsentligt att måluppfyllelsen i årskurs 5 finns sammanställd i samtliga ämnen.

Av sammanställningen framgår att alla elever inte når målen i årskurs 5. Särskilt är det i ämnena engelska och matematik som eleverna har lägre måluppfyllelse. Flickor har lägre resultat än pojkar i ämnet matematik och i ämnet engelska är det fler pojkar än flickor som har låga resultat.

Skolans redovisning av de nationella ämnesproven för årskurs 5 de senaste fem åren visar att för proven i matematik har alla elever uppnått kravnivån år 2007, 95 procent år 2008 för att år 2009 minska till 64 procent. I ämnet engelska var det 100 procent av eleverna som nådde kravnivån år 2008 för att år 2009 minska till 77 procent. I ämnet svenska var andelen 62 procent år 2007, 100 procent år 2008 och 91 procent år 2009.

Skolan gör sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i årskurs 3. Av den framgår att flertalet elever når målen i matematik och svenska.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan har regelbundna utvecklingssamtal och vid dessa utarbetas individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen. Skriftliga omdömen ska från och med årskurs 4 ges i samtliga ämnen som ingår i de samhälls- och naturorienterande ämnena. I skolan får dock eleverna i årskurs 4, 5 och 6 ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena och ett gemensamt för de samhällsorienterande.

De individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I en del planer som Skolinspektionen tagit del av är insatserna mycket kortfattat beskrivna och kan inte sägas utgöra en plan för hur skolan ska ta ansvar för att eleven når målen. De individuella utvecklingsplanerna innehåller generellt vaga beskrivningar av skolans insatser, samt saknar till stor del information avseende framåtsyftande insatser för elevens utveckling.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram ska utarbetas när en elev har behov av särskilda stödinsatser för att ha möjlighet att nå målen. Av åtgärdsprogrammen ska det framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Rektor är ansvarig för att åtgärdsprogram utarbetas.

De åtgärdsprogram som utarbetas på skolan är upprättade med hjälp av en mall med rubriker som ger förutsättningar att utarbeta åtgärdsprogram i enlighet med författningarna. Det finns emellertid åtgärdsprogram där det är svårt att se en koppling mellan vilka områden eleven behöver utveckla, vilka kortsiktiga mål som ska uppnås och vilka åtgärder som ska vidtas. De exempel på dokument som inspektionen har tagit del av är generellt otydliga när det gäller uppföljningen. Åtgärder som ska vidtas för att eleven ska ha möjlighet att nå målen anges med formuleringar som "inte skrika inomhus" och "arbeta mer på tavlan..." Dessa exempel beskriver elevens beteenden istället för att beskriva hur skolan ska ta ansvar för hur eleven ska nå de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg lärandemiljö

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

I Hällestad skola finns ett dokument som benämns Likabehandlingsplan.

Det framgår inte av planen vilka insatser som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året och hur dessa insatser relateras till kartläggningen av skolans behov av att förebygga kränkande behandling. Resultaten från skolans trivselenkät som årligen genomförs kopplas inte till planen och de förebyggande åtgärderna.

Enligt skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen förutsätter att skolans kommande planer innehåller sådana redogörelser. Av planen bör det även framgå hur eleverna varit delaktiga i arbetet med att ta fram planen.

Bedömningar och motiveringar, Grytgöl skola

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper

Motivering:

Skolan redovisar en sammanställning av kunskapsresultat för år 2009 gällande årskurs 5 i alla ämnen utom i ämnet samhällskunskap. Skolinspektionen understryker att det är väsentligt att måluppfyllelsen i årskurs 5 finns sammanställd i samtliga ämnen.

Av sammanställningen framgår att alla elever inte når målen i årskurs 5. Särskilt är det i ämnet engelska (63 procent) men även i svenska, matematik samt idrott och hälsa som eleverna har lägre måluppfyllelse.

Av skolans redovisning av de nationella ämnesproven för årskurs 5 de senaste fem åren visar att för proven i matematik har alla uppnått kravnivån år 2006 och 86 procent för både år 2007 och år 2008 för att år 2009 ligga på 88 procent. I ämnet svenska var det 100 procent år 2008 och för år 2009 88 procent. I ämnet engelska har alla uppnått kravnivån åren 2005-2008 för att år 2009 minska till 38 procent.

Skolan gör sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i årskurs 3. Av den framgår att flertalet elever når målen i matematik och svenska.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Individuella utvecklingsplaner utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan har regelbundna utvecklingssamtal och vid dessa utarbetas individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen.

Av grundskoleförordningen framgår bland annat att de individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

I en del planer som Skolinspektionen tagit del av är insatserna mycket kortfattat beskrivna och kan inte sägas utgöra en plan för hur skolan ska ta ansvar för att eleven ska nå målen. De individuella utvecklingsplanerna innehåller generellt vaga beskrivningar av skolans insatser, samt saknar till stor del information avseende framåtsyftande insatser för elevens utveckling.

Skriftliga omdömena ges inte i samtliga ämnen och signalerar inte om eleven riskerar att inte nå målen. Den gamla beteckningen skriftliga bedömningar används också i skolans IUP.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram ska utarbetas när en elev har behov av särskilda stödinsatser för att ha möjlighet att nå målen. Rektor är ansvarig för att åtgärdsprogram utarbetas. De åtgärdsprogram som utarbetas på skolan är upprättade med hjälp av en mall med rubriker som ger förutsättningar att upprätta åtgärdsprogram i enlighet med författningarna. Det finns emellertid åtgärdsprogram där det är svårt att se en koppling mellan vilka områden eleven behöver utveckla, vilka kortsiktiga mål som skall uppnås och vilka åtgärder som ska vidtas. Av de exempel som inspektionen har tagit del av är det generellt otydligt vad gäller uppföljningen.

Av åtgärdsprogrammen skall det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder skall följas upp och utvärderas. I ett åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av finns olämpliga uttryck såsom "är egoist" som beskrivning av elevens svårigheter. Den typen av beskrivning kan uppfattas som kränkande och hör inte hemma i ett åtgärdsprogram. Det finns också långsiktiga mål såsom "Kunna sitta på sin plats och vara tyst." Exemplet visar på elevers beteenden och relaterar inte till de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg lärandemiljö

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen och förordning om försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan.

Motivering:

I Grytgöl skola finns ett dokument som benämns Likabehandlingsplan.

Det framgår inte av planen vilka åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året och hur dessa insatser relateras till aktuella behov och kartläggning. Resultaten från skolans trivselenkät som årligen genomförs kopplas inte till planen och de förebyggande åtgärderna.

Enligt skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen förutsätter att skolans kommande planer innehåller sådana redogörelser. Av planen bör det även framgå hur eleverna varit delaktiga i arbetet med att ta fram planen.

I planen hänvisas till en särskild åtgärdsplan utan att den finns bifogad i planen. För att få rutiner och struktur kan flera olika planer och dokument (exempelvis åtgärdsplaner) som behandlar frågan om kränkande behandling med fördel skrivas ihop i en och samma plan.

Enligt planen är den beslutad av lokala styrelsen 2010-03-16. Enligt skollagen är det huvudmannen som varje år ska se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling. Det är inte möjligt att till en lokal styrelse överlåta att besluta om planen mot kränkande behandling.